

*Дипломатическата алгебра: разведряване плюс отбрана плюс дипломация
плюс...държавници*

Възможен ли е такъв ред, който да бъде признат като справедлив от всички народи и култури? Въпросът, зададен сега на фона на всичко, което се случва, е най-малкото неуместен, даже глупав. Всеки опит за отговор на този въпрос само ще предизвика гримаса и интелектуален гърч. И причините за това са повече от ясни. Очевидно е, че след всичко, което се случи през последните години – изстудени до нулата отношения между Запада и Русия заради Украйна, сирийската война и неспирните бежански вълни, опитите за преврати като този в Турция, „Ислямска държава“ и нейния тероризъм, който проникна във вътрешността на Европа...

Едва ли някой сега си спомня за доклад „Армел“ - едно изпитано лекарство по време на Студената война. Той носи името на един бивш белгийски външен министър - Пиер Армел. Докладът е публикуван преди 49 години, през 1967 г., и определя главната цел на НАТО - да се намери справедлив, мирен и стабилен политически ред в Европа. Всъщност точното име на доклада е „Бъдещите задачи на Алианса“, и в него ясно се подчертава, че именно успехът във военната област прави разведряването възможно. Оттогава води началото си и политиката на разведряването. Докладът „Армел“ залага на двойната стратегия "сигурност равно на разведряване плюс отбрана". Има изписани много страници как „докладът Армел“ вдъхновява света за дипломация, която води до Заключителния акт от Хелзинки през 1975 г. Между впрочем освен всичко друго „докладът Армел“ влиза в историята на НАТО като зов на малките държави разведряването и отбраната да имат еднакво значение в Алианса.

Добре, няма да питаме дали е възможен справедлив ред за всички народи и култури. Но си струва да питаме: „Защо не си спомняте доклада „Армел“ и неговата формула?“.

И днес като че ли формулата от доклада „Армел“ - военна сигурност и политика на разведряването – не само изглежда подходяща, но и трябва отново да се приложи. И то в момент, когато всичко, което се случва цинично напомня времето преди Първата световна война - безотговорно време и липса на държавници! Тогава защо да не допуснем, че е възможен „Армел 2“?

Естествено, че в историята нищо не се повтаря едно към едно. Затова е трудно да се прилагат изпитани средства от миналото. А и гигантското противопоставяне от втората половина на XX век е много различно от проблемите сега. Но въпреки това ще е глупаво да не се използват шансовете за "мирно съвместно съществуване". Без тях няма как да се случи диалогът в новата "студена война между Запада и Изтока", която е смесена с кървава битка между култури. И така дипломатическата алгебра може да съдържа уравнения с много неизвестни. Защо да не опитат: сигурност равно на разведряване плюс отбрана плюс дипломация плюс...държавници.